

## سامانه اعتبارسنجی

### بهینه سازی روندهای اعطای تسهیلات

اعطای تسهیلات اعتباری به اشخاص حقیقی و حقوقی در راستای افزایش رفاه اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی کشور به عنوان یکی از وظایف مهم شبکه بانکی به شمار می آید. در این میان هر چه بانکها بتوانند شناخت بهتری از خصوصیات مشتری بدست آورند قطعاً خواهند توانست تصمیم مناسب تری را در تامین منابع مالی مورد نیاز آنها اتخاذ کنند. کشورهای مختلف دنیا به منظور تسهیل و تسریع در فرآیند شناخت، ارزیابی و اعطای تسهیلات اعتباری به متقاضیان، اقدام به ایجاد و توسعه پایگاه داده های ملی از طریق بانک مرکزی و نهاد رتبه بندی اعتباری و اعتبارسنجی به منظور تجمیع، پردازش و انتشار اطلاعات مشتریان نموده اند. در کشورمان نیز علاوه بر استفاده بانکها از پایگاه داده بانک مرکزی، در سال های اخیر اقدام به توسعه سامانه تخصصی بانکی در زمینه رتبه بندی اعتباری و اعتبارسنجی مشتریان، از طریق شرکت مشاوره رتبه بندی اعتباری ایران با مشارکت بانکها و موسسات مالی کشور و نظارت بانک مرکزی شده است.

شرکت مشاوره رتبه بندی اعتباری ایران بر اساس آیین نامه نظام سنجش اعتبار مصوب هیات محترم وزیران در سال ۸۶ با حمایت وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی و سهامداری کلیه بانک های دولتی و برخی بانک های خصوصی و نهادهای مالی و اعتباری تاسیس شد و در حال حاضر با عملیاتی شدن سامانه اعتبارسنجی بخش عمده بانک های دولتی و بخشی از بانک های خصوصی به سامانه متصل و پیش بینی می شود تا پایان امسال تمام نظام بانکی به آن متصل گردند.

در حال حاضر سامانه اعتبارسنجی بانکی متناسب با استانداردهای بین المللی طراحی و عملیاتی شده و بانک مرکزی مجوز فعالیت آن را در نظام بانکی کشور صادر نموده است. از همین رو در سال گذشته شاهد فعالیت رو به رشد سامانه و عملیاتی شدن آن در سطح شعب بانک های کشور بوده ایم که انتظار می رود با تعامل مناسب میان اجزای شبکه بانکی تا پایان سال کلیه بانکها و موسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی از سامانه مذکور استفاده کنند.

وضعیت فضای کسب و کار از جمله موضوعات تاثیرگذار بر رشد و توسعه اقتصادی کشورها است و بانک جهانی نیز همه ساله با جمع آوری، تجمیع، طبقه بندی، پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات مرتبط با فضای کسب و کار کشورها، آن را در گزارش های سالانه Report Business Doing منتشر می کند که با راه اندازی سامانه اعتبارسنجی شرکت مشاوره رتبه بندی اعتباری ایران در کشور، جمهوری اسلامی ایران از جهت شاخص «اخذ اعتبار» در بین ۱۸۳ کشور با ۲۰ پله صعود نسبت به سال گذشته در رتبه ۸۹ دنیا قرار گرفته است. البته رتبه کلی کسب و کار کشورمان در گزارش سال ۲۰۱۰، در بین ۱۸۳ کشور ۱۳۱ اعلام شده بود که بر اساس گزارش جدید برای سال ۲۰۱۱ این شاخص با ۲ پله بهبود به ۱۲۹ ارتقاء یافته است. بر اساس الگوی بانک جهانی ۹ عامل اصلی شامل شروع کسب و کار، استخدام نیروی انسانی، ثبت اموال، اخذ اعتبار، حمایت از سرمایه گذاران، پرداخت مالیات، تجارت بین الملل، انعقاد قراردادها و خاتمه یک کسب و کار رتبه کلی کسب و کار را تحت تاثیر قرار می دهند که در

این میان برای جمهوری اسلامی ایران بیشترین رشد مربوط به شاخص اخذ اعتبار می‌باشد که جایگاه ایران را از رتبه ۱۰۹ به ۸۹ بهبود داده است و با تاثیر سایر شاخصها در مجموع رتبه فضای کسب و کار کشور ۲ رتبه بهبود یافته است. ملاک اصلی بانک جهانی برای بهبود شاخص اخذ اعتبار ایران، راه‌اندازی و عملیاتی‌شدن سامانه اعتبارسنجی شرکت مشاوره رتبه‌بندی اعتباری ایران است که اطلاعات مربوطه در قالب پرسشنامه استاندارد برای بانک جهانی توسط شرکت ارسال شده است. این شرکت دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و به عنوان سامانه اعتبارسنجی کشور فعالیت می‌نماید و بر اساس شاخصهای بین‌المللی به عنوان تنها «Bureau Credit Private» فعال در ایران شناخته می‌شود.

اهم شاخص‌های مرتبط با راه‌اندازی سامانه اعتبارسنجی در این گزارش مربوط به عمق اطلاعات اعتباری می‌باشد که در نتیجه تسهیم اطلاعات اشخاص حقیقی و حقوقی در سامانه اعتبارسنجی، تسهیم هر دو دسته اطلاعات مثبت و منفی توسط سامانه اعتبارسنجی و عدم وجود محدودیت مبلغی در تسهیم اطلاعات تسهیلات اعتباری توسط سامانه اعتبارسنجی موجبات بهبود وضعیت کسب و کار در جمهوری اسلامی ایران را فراهم آورده است. همچنین بنابراین گزارش، پوشش اطلاعات اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی توسط سامانه اعتبارسنجی دربردارنده در حدود ۴/۵ درصد کل جمعیت فعال کشور شامل اطلاعات ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار شخص حقیقی و ۱۰۰ هزار شخص حقوقی می‌باشد که این عامل نیز در بهبود شاخص اخذ اعتبار موثر بوده است.

البته لازم بذکر است به دلیل افزایش حجم اطلاعات بارگذاری شده در سامانه اعتبارسنجی شرکت در نیمه اول سال ۸۹ این نسبت در حال حاضر بیش از ۳۵ درصد افزایش داشته است که با لحاظ آن در گزارش سال ۲۰۱۲، شاخص اخذ اعتبار ایران بطور قطع مجدداً بهبود قابل ملاحظه‌ای خواهد یافت.

با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری در جمع کار آفرینان کشور و تاکید ایشان بر بهبود فضای کسب و کار، توجه به بهبود شاخص "اخذ اعتبار" به عنوان یکی از ۹ عامل موثر در بهبود فضای کسب و کار است که شامل آگاهی افراد نسبت به اعتبارات و حقوق قانونی بانکها و تسهیلات گیرندگان است، کمک بسزایی را در این راستا خواهد نمود. ایجاد زیرساختهای قانونی مورد نیاز جهت ارائه تسهیلات و میزان دسترسی و کیفیت اطلاع بخشهای عمومی و خصوصی از تسهیلات، شاخص‌های بهبود یافته‌ای است که با عملیاتی‌شدن سامانه اعتبارسنجی شرکت مشاوره رتبه‌بندی اعتباری ایران، این زیرساختها بطور کامل فراهم شده است.